

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОНСТИТУЦІЙНА ЮРИСДИКЦІЯ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Конституційна юрисдикція
Викладач (-і)	Розвадовський Володимир Іванович, доцент, к.ю.н., доц. кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права ННЮІ
Контактний телефон викладача	Розвадовський Володимир Іванович +380 503730525, або (0342) 59 61 34
Е-mail викладача	rozvadovskivolodimir50@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ лінк на приєднання: https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/3a0790a6e27263eab969
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba%d0%b8-%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81%d1%83/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту та платформу Googl Meet, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань та інших питань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є Конституційна юрисдикція, яка здійснюється єдиним органом конституційного правосуддя в порядку судочинства, одночасно новим інститутом застосування принципів верховенства права і верховенства Конституції України для Української держави.</p> <p>Практична дійсність, яка відображає конституційно-правові відносини в державі, свідчить про своєчасність і пряму необхідність введення конституційного правосуддя для функціонування механізму держави, дотримання конституційних критеріїв у законодавчій діяльності, непорушності і гарантування конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Конституційна юрисдикція за змістом і формою є втіленням особливої функції держави, на яку покладено обов'язки охороняти і захищати Конституцію України. В процесі здійснення конституційного правосуддя виявляється суть конституційних норм і окремих понять, що є умовою офіційного тлумачення норм Конституції України, забезпечується пріоритет і верховенство прав і свобод громадян у відносинах з державою.</p> <p>Програма початкової дисципліни складається з таких змістовних модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення 2. Загальні повноваження Конституційного Суду України. <p>Варто зауважити, що після судової реформи 2016 року в правовій системі України підвищується роль навчальної дисципліни конституційної юрисдикції. З цією метою прийнято нову редакцію Закону України «Про Конституційний Суд України» (13.07.2017 р.), як постійно діючого органу судового контролю. Його роль в сучасних умовах полягає у забезпеченні режиму конституційності на всій території України і прямої дії Конституції України, їх верховенства стосовно всіх суб'єктів права та правовідносин, які складаються в суспільному житті.</p>	

Запроваджено інститут конституційної скарги, як альтернативу Європейському суду захисту прав людини. Відповідно конституційне правосуддя виступає в інтегрованому виді як вища форма державної контрольної діяльності і для цього існує спеціалізована судова процедура на підставі удосконаленого регламенту КСУ.

За своїми джерелами навчальна дисципліна "Конституційна юрисдикція" дозволить студентам глибше засвоїти інші юридичні дисципліни: адміністративне право і процес, цивільне право і процес та інші правові дисципліни.

Безперечно, запропонована навчальна дисципліна відображає сучасні тенденції підготовки високоосвічених правознавців, здатних глибоко пізнавати складні правові явища, володіти сучасними методами аналізу правовідносин, які стосуються базових конституційних категорій. Головним завданням при навчанні отримати студентами необхідні теоретичні та практичні знання і таким чином з'ясувати складний механізм функціонування конституційного правосуддя в Україні, виділяючи за особливими ознаками, формою і сутністю конституційне судочинство як окремого виду юридичного процесу.

Окрім того, навчальна дисципліна конституційна юрисдикція передбачає модульно-рейтингове навчання. Ця технологія дає змогу сконцентрувати пізнавальну, розвиваючу діяльність студента на певних логічно завершених частинах теоретичних знань і практичних умінь, з урахуванням більшої кількості чинників визначати рівень його успішності.

Відповідно до навчального плану юридичного інституту дисципліна «Конституційна юрисдикція» включає лекції, семінарські заняття та самостійну роботу студентів.

Семінарські заняття є однією із найважливіших форм навчально-виховної роботи вони дають можливість студентам значно розширити і поглибити опанування цієї дисципліни шляхом опрацювання додаткової літератури та законодавчих нормативно-правових актів. Отже, семінарські заняття проводяться з метою сприяння ефективному засвоєнню студентами курсу конституційна юрисдикція, виробці у студентів вміння користуватися спеціальною юридичною літературою, законами та іншими нормативно-правовими актами, вироблення навичок аналітичного підходу до прийняття рішень з конкретних правових ситуацій, здійснення контролю за рівнем знань студентів.

За таких обставин, звернути увагу на те, що дотримання викладених вище методичних рекомендацій сприятиме набуттю ґрунтовних знань з навчальної дисципліни «Конституційна юрисдикція», розширенню правового світогляду студентів, підвищенню їх професійного рівня.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Теорія та практика конституційного судочинства» – набуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі, конституційного судочинства, що передбачає проведення різноманітних досліджень або здійснення інновацій й характеризується невизначеністю умов і вимог. Не менш важливою метою залишається переконання студентів у значимості в сучасних умовах захист Основного Закону держави та прав і свобод людини, громадянина після Революції Гідності.

Основними цілями:

– формування у студентів спеціалізованих концептуальних знань у галузі конституційного судочинства, що включають сучасні наукові здобутки у цій галузі права, котрі є основою для оригінального мислення та проведення досліджень у вказаній сфері;

– набуття студентами спеціалізованих умінь (навичок) щодо критичного мислення

та розуміння державотворчих процесів, а також способів розв'язання проблем, котрі виникають в процесі діяльності Конституційного Суду України;

– здатність інтегрувати знання, набуті у процесі вивчення цієї та навчальних дисциплін «Конституційне право України», «Муніципальне право», «Кримінальне право», «Адміністративне право», «Трудове право» й розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних контекстах;

– здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, зокрема щодо: застосування набутих теоретичних знань та сформованих практичних навичок щодо звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою; складання конституційних подань та звернень, інших процесуальних документів, що застосовуються в конституційному судочинстві; аналізу і застосування рішень Конституційного Суду України та висловлених в них юридичних позицій;

– формування у студентів знань та умінь, необхідних їм для проведення досліджень або провадження інноваційної діяльності з метою генерування нових знань у сфері конституційного судочинства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел права та результатів наукових досліджень конституційного контролю.

Здатність застосовувати знання щодо аналізу державно-правових явищ і процесів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними, виявляти їх тенденції, шляхи розвитку.

Знання та розуміння, як правильно викладати свої думки про складні юридичні явища; виявляти тенденції демократичного розвитку держави і права в Україні.

Фахові компетентності:

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

- втілення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права у конституційно-правових відносинах;
- взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з вітчизняними конституційно-правовими інститутами;
- розуміння методології тлумачення основних конституційно-правових норм;
- здатність реалізовувати норми конституційного права;
- порівняльно-правовий аналіз моделей конституційної юстиції;
- поглиблені знання практики реалізації конституційно-правових інститутів;
- обґрунтовану правову позицію на різних стадіях правозастосування конституційно-правових норм, як зі сторони органу публічної влади, так і з боку фізичних (юридичних) осіб;
- продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових та індивідуальних актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на конституційно-правові відносини;
- здатність самостійно готувати проекти актів у різних сферах діяльності органу конституційного судочинства;
- базові навички з виконання процесуальних функцій судді, прокурора, адвоката, наукового консультанта, помічника судді, правового радника та нотаріуса у відносинах із органом конституційної юрисдикції, іншими органами публічної влади.

Програмні результати навчання

- здатність демонструвати знання та розуміння підходів, методів, прийомів та принципів дослідження проблем конституційного контролю;
- вміння самостійно підготувати конституційні скарги, подання та звернення;
- здатність демонструвати знання та розуміння правового регулювання

конституційної юрисдикції та шляхів реформування цієї важливої інституції; - вміння аналізувати положення чинного національного законодавства на предмет імплементації норм права ЄС у об'єх національного законодавства.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	081 Право	1	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
			сам. роб.
Змістовний модуль 1 «Основні положення»			
Тема 1.Правова охорона конституції		2	2
Тема 2.Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні		2	2
Тема 3. Тлумачення Конституційним Судом України нормативно-правових актів		2	2
<i>Всього по модулю:</i>		6	6
Змістовний модуль 2 «Загальні положення Конституційного Суду України»			
Тема 4. Конституційне провадження		1	2
Тема 5. Правова позиція КСУ з питань конституційного ладу та народовладдя		1	2
Тема 6. Правова позиція КСУ з питань реалізації та захисту прав людини		1	2
Тема 7. Правова позиція КСУ з питань діяльності державних органів та їх посадових осіб		1	2
Тема 8. Правова позиція КСУ з питань територіального устрою та самоврядних організацій		1	2
Тема 9. Акти Конституційного Суду України		1	2
<i>Всього по модулю:</i>		6	12
<i>Всього у семестрі:</i>		12	18
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника - текст розміщений на сайті навчально-наукового юридичного інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2022/08/ПОЛОЖЕ_2.pdf (надалі-Положення)		
Вимоги до письмових робіт	Вимоги до виконання студентами обов'язкових та додаткових видів письмових робіт (обов'язкової письмової контрольної (модульної) роботи для очної форми навчання (до 50 балів), письмових тестових завдань (в тому числі у системі дистанційного навчання), письмових		

	експрес-опитувань на практичних заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань), зазначаються викладачам перед проведенням відповідної письмової роботи з урахуванням системи оцінювання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Положення.
Практичні заняття	Оцінюються за 4 рівневою шкалою (від 2 до 5). Сума отриманих оцінок за практичні завдання та самостійну роботу (крім оцінки «2») ділиться на загальну кількість оцінок та множиться на відповідний коефіцієнт. Детальніше оцінювання описано у Положенні.
Умови допуску до підсумкового контролю	Відсутність пропусків занять, написання письмової модульної контрольної роботи (денна форма). Наявність підсумкової оцінки (в балах) за практичні заняття, самостійну роботу, контрольну роботу, індивідуальні завдання. Форма контролю: залік (проставляється на основі підсумкової оцінки (балів))
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної (модульної) роботи для очної форми навчання (до 50 балів), письмових тестових завдань (в тому числі у системі дистанційного навчання), письмових експрес-опитувань на практичних заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань.</p> <p>Індивідуальні завдання для студентів денної форми навчання оцінюються до 5 балів (оформлення та захист). Форми: реферат (есе), інформаційне повідомлення, характеристика нормативно-правового акту, презентації тощо.</p> <p>Індивідуальне завдання є комплексним, логічним, аналітичним дослідженням окремого питання, яке студент пише самостійно.</p> <p>Презентація оформляється обсягом 10-15 слайдів, де розкривається основна частина індивідуального завдання. Реферат оформляється обсягом від 6 до 10 сторінок, есе обсягом до 5 сторінок. Зазначаються структурні частини: вступ, план, основний текст (зміст питань), висновки, список використаних джерел. Реферати (есе) пишуть на основі обраних з переліку тем індивідуальних завдань, які оновлюються щороку та розміщені на кафедрі і кафедральному сайті: https://kkmtap.pnu.edu.ua/indyvidualni-miep/</p> <p>Інформаційне повідомлення повинно містити опис конкретної події, яка мала місце в суспільно-політичному житті країни (на зразок новин по телебаченню). Подію студент вибирає самостійно. Основна вимога: щоб подія стосувалась контрольно-правових відносин в країні чи світі.</p> <p>Повідомлення оформляється у письмовій формі (до 3-х листків А4) та озвучується на семінарському занятті (основні вимоги: актуальність та достовірність інформації, яка подається, змістовність та логічність викладу). Підготовлені матеріали подаються викладачу.</p> <p>Оформлення, актуальність, достовірність оцінюються викладачем від 1 до 3-х балів. Виступ студента з повідомленням від 1 до 2-х балів.</p> <p>Отже максимальна кількість балів (оформлення та виступ) – 5 балів.</p> <p>Характеристика нормативно-правового акту полягає в описі даного документа, а саме зазначенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дати прийняття та вступу в силу, - дії нормативного акта, - місця документа за юридичною силою серед інших нормативно-правових актів, - кількості статей, розділів, - розкриття його змісту, - оновлень (якщо є), нових редакцій, - практики правозастосування, 	

- спірних положень (потреби в оновленні).

Нормативно-правовий акт студент обирає самостійно

Академічна доброчесність: очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені

Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Загалом, всі студенти мають відвідувати лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення)

Неформальна освіта:

Здобувається здобувачами, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Для неформальної освіти здобувачам можна використовувати освітні платформи як на базі університету <https://law.pnu.edu.ua/korysni-posylannia/> , так і інших навчальних закладів.

Інформація про гранти, стипендіальні програми розміщена на сайті університету : [https://nauka.pnu.edu.ua/category/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%d0%b8-%d1%96-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bd%d1%82%d0%b8/?_ga=2.52867176.1570955409.1693636800-](https://nauka.pnu.edu.ua/category/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%d0%b8-%d1%96-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bd%d1%82%d0%b8/?_ga=2.52867176.1570955409.1693636800-1878758340.1693488216&_gl=1*1p6musc*_ga*MTg3ODc1ODM0MC4xNjkzNDg4MjE2*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MzY0NjgwNi41LjEuMTY5MzY0NzEzNy4wLjAuMA..)

[1878758340.1693488216&_gl=1*1p6musc*_ga*MTg3ODc1ODM0MC4xNjkzNDg4MjE2*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MzY0NjgwNi41LjEuMTY5MzY0NzEzNy4wLjAuMA..](https://nauka.pnu.edu.ua/category/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%d0%b8-%d1%96-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bd%d1%82%d0%b8/?_ga=2.52867176.1570955409.1693636800-1878758340.1693488216&_gl=1*1p6musc*_ga*MTg3ODc1ODM0MC4xNjkzNDg4MjE2*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MzY0NjgwNi41LjEuMTY5MzY0NzEzNy4wLjAuMA..)

<https://pnu.edu.ua/nederzhavni-stypendii/>

<https://studcenter.pnu.edu.ua/category/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0%d0%bc/>

8. Рекомендована література

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 29.08.2020).

2. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 35, стор. 6. Ст. 376. Дата оновлення: 20.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-19#Text> (дата звернення 29.08.2020 р.)

3. Про Регламент Конституційного Суду України: постанова Конституційного Суду України від 22.02.2018 р. № 1-пс/2018. Вісник Конституційного Суду України. 2018. № 2, стор. 14. Дата оновлення: 11.09.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004710-18#n2> (дата звернення 29.08.2020 р.)

Основна література

1. Барабаш Ю. Г. Преюдиціальність рішень Конституційного Суду України: проблемні питання теорії та практики. Право України. 2010. № 6. С. 45–53.

2. Барабаш Ю. Опыт конституционного реформирования в Украине: в поисках европейского идеала. Сравнительное конституционное обозрение. 2014. №1 (98). С. 22–33.

3. Баулін Ю. Двадцять років вітчизняної конституційної юрисдикції. Вісник Конституційного Суду України. 2016. № 4–5. С. 23–40.

4. Бориславська О. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз : монографія. Харків : Право, 2018. 384 с.
5. Конституційна юрисдикція: підручник / Ю. Г. Барабаш, І. І. Дахова, О. П. Євсєєв та ін. / за ред. Ю. Г. Барабаша та А. О. Селіванова. Харків : Право, 2012. 168 с.
6. Речицький В. Прості цінності конституціоналізму. Критика. 2011. № 1–2. URL: http://krytyka.com/cms/front_content.php?idart=1018
7. Тодыка Ю.Н. Толкование Конституции и законов Украины: теория и практика. Харьков : Факт, 2001. 328 с.
8. Селиванов А.О. Конституційна юрисдикція: поняття, зміст, принципи верховенства права, правові позиції по справах прав людини і конституційних конфліктів у сфері публічної влади. Київ : вид. Дім «Ін Юре», 2008. 120 с.
9. Скомороха В.Є. Конституційна юрисдикція в Україні: проблеми теорії, методології і практики. К.: «МП Леся», 2007. 716 с.
10. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції : монографія. Київ : Укр. центр правничих студій, 2001. 302 с.
11. Конституційна юрисдикція в Україні. [навчальний посібник]/Т. О. Цимбалістий/; Київ «Центр учбової літератури» 2007 с. 200

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках:

1. Розвадовський В. І. Проблеми конституційно-правового статусу учасників конституційного провадження:[монографія], Івано-Франківськ,; ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», 2019. С. 384
2. Розвадовський В. І. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів магістрів денної форми навчання. 2022. С. 59
3. Розвадовський В. І. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів магістрів заочної форми навчання. 2022. С. 21